

directie Ruimte
dienst Ruimtelijke Planning

dossiernummer:
1703994

Provincieraadsbesluit

betreft Gewestelijk RUP AGNAS landbouw-, natuur- en bosgebieden Moervaartvallei fase 1.
advies in het kader van het openbaar onderzoek

verslaggever Geert Versnick

1. Feitelijke en juridische gronden

Het provinciedecreet van 9 december 2005 en latere wijzigingen, in het bijzonder artikelen 42 en 57

De Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening (VCRO) van 15 mei 2009 en latere wijzigingen, in het bijzonder artikel 2.2.10 §4, dat stelt dat de provincieraad uiterlijk de laatste dag van het openbaar onderzoek haar advies bezorgt aan de Vlaamse regering

Het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan (PRS) Oost-Vlaanderen, goedgekeurd door de Vlaamse regering op 18 februari 2004; en latere wijzigingen

De kernnota 'Maak Ruimte voor Oost-Vlaanderen 2050', goedgekeurd door de provincieraad op 14 december 2016

De plenaire vergadering van 15 maart 2017 en het verslag ervan

Het besluit van de Vlaamse regering van 14 juli 2017 houdende de voorlopige vaststelling van het ontwerp gewestelijk RUP 'AGNAS landbouw-, natuur- en bosgebieden Moervaartvallei fase 1' te Gent, Moerbeke, Lochristi, Lokeren en Wachtebeke

Het openbaar onderzoek over het ontwerp gewestelijk RUP 'AGNAS landbouw-, natuur- en bosgebieden Moervaartvallei fase 1' te Gent, Moerbeke, Lochristi, Lokeren en Wachtebeke dat loopt van 12 september 2017 tot en met 10 november 2017

Het op 4 augustus 2017 op het provinciehuis ontvangen dossier over het ontwerp gewestelijk RUP 'AGNAS landbouw-, natuur- en bosgebieden Moervaartvallei fase 1' te Gent, Moerbeke, Lochristi, Lokeren en Wachtebeke, met het besluit van de Vlaamse regering houdende de voorlopige vaststelling, het ontwerp gewestelijk RUP en de overige procedurestukken

./...

2. Motivering

Planinhoud

Het gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan heeft betrekking op delen van de Moervaartvallei gelegen op het grondgebied van Gent, Moerbeke, Lochristi, Lokeren en Wachtebeke.

In 2009 startte de Vlaamse overheid (departement Mobiliteit en Openbare Werken) een project voor het realiseren van de natuurcompensaties voor de Gentse haven. Binnen dit project werd gezocht naar 205 ha extra natuur voor het realiseren van Europese natuurdoelstellingen. Dit project stuitte op verzet. Dit leidde tot de mededeling Vlaamse regering van 20 juni 2014. Deze mededeling gaf het project een nieuwe wending. Er werd niet langer uitgegaan van Europese natuurdoelstellingen. De Vlaamse regering verkoos een gedragen oplossing en stelde de gouverneur aan als nieuwe trekker van het project. Na een reeks bilaterale overleggen werd op 20 april 2015 een stuurgroepvergadering bijeen geroepen. Deze stuurgroep, waar de provincie maar ook de belangengroepen (Boerenbond, ABS, Natuurpunt en vzw Durme) en de gemeenten (Gent, Wachtebeke en Moerbeke), de haven en de Vlaamse instanties deel van uitmaken, stelde dat er eerst rechtszekerheid diende te komen in de Moervaartvallei, om dan te werken aan een gezamenlijk project waarbij wordt ingezet op versterking van alle aspecten van de open ruimte in de Moervaartvallei (landschap, landbouw, natuur, recreatie, erfgoed, waterberging,...). Op vraag van de stuurgroep werkte een werkgroep met vertegenwoordigers van Boerenbond, ABS, Natuurpunt en vzw Durme 9 maanden aan een gedragen voorstel voor de landbouw- en natuurgebieden (andere bestemmingen zoals het recreatiegebied Puyenbroeck en het ontginningsgebied thv de bezinkingsbekkens van de voormalige suikerfabriek werden niet meegenomen in dit onderzoek).

In mei 2016 bereikten de 4 middenveldorganisaties een akkoord. Het middenveld vroeg om dit akkoord uit te werken via 3 sporen:

- 1) Een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan, dat rechtszekerheid verschaft aan de open ruimtesectoren
 In de zomer van 2016 startte Ruimte Vlaanderen de vertaling van het consensusplan naar een gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan. Zoals bij de opmaak van andere gewestelijke RUP's voor het buitengebied consulteert zij hiervoor het RUP-team, een team van Vlaamse instanties (Ruimte Vlaanderen, Landbouw en Visserij, Agentschap voor Natuur en Bos, Onroerend Erfgoed). Het RUP-team vertrok voor de opmaak van het RUP van de consensuskaart natuur-landbouw maar ook van de afbakening van het buitengebied voor het Waasland (2009), de goedgekeurde ankerplaats (2009) en van de vastgelegde aanwezige SBZ-gebieden. Op 20 februari 2017 ontving de dienst ruimte planning van de provincie een adviesvraag ikv de plenaire vergadering over het voorontwerp van het

./...

GRUP Moervaartvallei. De plenaire vergadering vond plaats op 15 maart 2017.

- 2) Een landinrichtingsproject voor de concrete realisatie op het terrein (inrichting van het landbouwgebied, realisatie van natuur, recreatieve voorzieningen,...)
Eind december 2016 gaf minister Joke Schauvliege de opdracht aan de VLM om een procedure voor een landinrichtingsproject op te starten voor de Moervaartvallei.
- 3) Een gebiedsgericht open ruimteproject
Eind december 2016 besliste minister Joke Schauvliege de provincie een subsidie toe te kennen voor het strategisch open ruimteproject Moervaartvallei. De projectaanvraag werd ingediend door de provincie, het Havenbedrijf Gent, de gemeenten en de middenveldorganisaties. Met de middelen van het project kan 3 jaar lang een projectcoördinator worden aangeworven. Sinds 1 augustus 2017 is Machteld Bats aan de slag als projectcoördinator. De projectcoördinator heeft de opdracht om gedurende drie jaar, in overleg met alle partners in het gebied, de realisatie van de visie op het terrein op sporen te zetten.

Met een nieuw strategisch project voor de Moervaartvallei slaan de lokale natuur- en landbouworganisaties samen met de provincie Oost-Vlaanderen, de Gentse haven, de Vlaamse overheid en de gemeenten Gent, Moerbeke en Wachtebeke de handen in elkaar om de vele kwaliteiten van dit landschap te versterken. Een mooie Moervaartvallei is een troef voor landbouw en natuur maar ook voor de bewoners en de horeca uit buurdorpen en het op fietsafstand gelegen Gent. Het strategisch project wil die ambitie waar maken.

Doel van het project is om een breed gedragen project voor de Moervaartvallei uit te werken waar plaats is voor landbouw, natuur, waterberging, recreatie, erfgoed, landschap, ...

Planningscontext

In het provinciaal ruimtelijk structuurplan is de Moervaart- en Zuidlede-depressie geselecteerd binnen de deelruimte "E17-netwerk" en het "Noordelijk Openruimtegebied". Beide deelruimtes overlappen elkaar deels. Eén van de principes is om de gebieden met grote ecologische waarde, ten zuiden en ten noorden van het E17-netwerk (Scheldevallei, Moervaart-depressie, beboste dekzandruggen en poldergebied), te verbinden doorheen het netwerk via de Durmevallei (ecologische groenas) en de kleine ecologische stapstenen in de openruimtecorridors.

Binnen de gewenste openruimtestructuur wordt de Moervaartdepressie geselecteerd als landschapsregio waar aandacht moet besteed worden aan het maximaal behoud van de landschapswaarden in de depressie (kavelpatroon e.d.) en de accentuering van de gradiënten naar de andere zones.

./...

Binnen de gewenste landschappelijke structuur behoort de Moervaartdepressie tot de Scheldebekken zonder getijden waar gestreefd wordt naar het behoud van de waterrijke gronden en de beperkte aanwezigheid van bebouwing in de depressie.

Op provinciaal niveau wordt de Moervaart(depressie) ook geselecteerd als structuurbepalend landschapselement van provinciaal belang. Behorend tot de selectie van depressies en de selectie van rivieren, beken en kanalen.

Het 'bekken Gentse kanalen' is een geselecteerd natuurverbindingsgebied en ecologische infrastructuur van bovenlokaal belang. In dit gebied bevindt de Moervaart-Zuidlededepressie zich als natuuraandachtszone.

Binnen de gewenste agrarische structuur heeft de landbouw een belangrijke rol in het behoud van de valleigebieden van Schelde, Leie, Dender, Durme en Moervaart. In de toekomst moet de landbouw deze taak kunnen blijven vervullen, al moet ze rekening houden met de beperkingen die in het kader van natuurontwikkeling en integraal waterbeleid aan de bedrijfsvoering gesteld worden.

De Moervaart behoort tot het net van secundaire waterwegen. Een belangrijke aanvullende rol ten aanzien van recreatie en toerisme wordt hierdoor gecreëerd. Deze waterloop wordt (naast de hoofdwaterwegen) opgenomen in het net voor vaartoerisme en daarmee samengaan, het 'toeristisch-recreatief hoofdrouthenetwerk'.

In 2009 voegde de provincie Oost-Vlaanderen het 'beleidskader wind' toe aan het PRS. De Moervaartdepressie werd onder andere bekeken voor mogelijke locaties voor windmolens. Omwille van de avifauna scoort dit gebied niet goed.

De provincie Oost-Vlaanderen voert momenteel een planningsproces uit voor de opmaak van een ruimtelijk uitvoeringsplan voor de herontwikkeling van de site van de voormalige suikerfabriek ten noorden van de Moervaart. Het goedgekeurde masterplan (PR: 22 juni 2016) doet geen uitspraken over de gronden ten zuiden van de Moervaart.

Overeenstemming met het PRS, de kernnota, (ontwerp) PRUP's en direct werkende normen op provinciaal niveau

Er wordt een voorstel van gedeeltelijk gunstig advies voorgelegd voor het ontwerp gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan (RUP) 'AGNAS landbouw-, natuur- en bosgebieden Moervaartvallei fase 1' te Gent, Moerbeke, Lochristi, Lokeren en Wachtebeke.

Dit advies toetst het gewestelijk RUP aan het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan (PRS) Oost-Vlaanderen, aan eventuele (ontwerp) provinciale ruimtelijke uitvoeringsplannen (PRUP's) en aan eventuele direct werkende normen op provinciaal niveau.

./...

Algemene opmerking

Het is positief dat dit gewestelijk ruimtelijk uitvoeringsplan een balans heeft gevonden tussen landbouw, natuur en recreatie. Ook dat er een consensus van het middenveld honoreert.

Principiële opmerkingen**Artikel 8. Recreatiegebied (oranje zone)**

Het gebied is bestemd voor dag- en verblijfsrecreatie maar er wordt een beperking bij het stedenbouwkundig voorschrift opgelegd, nl.:

Artikel 8.1

Verblijfsrecreatie wordt beperkt tot terreingebonden logies en accommodatie voor groepsverblijven. Er wordt akkoord gegaan met de terreingebonden logies. Onder accommodatie voor groepsverblijven wordt enkel gesproken over gebouwen met verblijfsaccommodatie voor bv. sportstages, jeugdwerk, sportklassen, ... Dit strookt niet met de mogelijke toekomst die het recreatiedomein Puyenbroeck voor ogen heeft. Bungalows voor particulieren voor kortverblijf (cfr. recreatiedomein De Gavers) zijn onder andere een mogelijkheid waar het recreatiedomein over nadenkt om dit in de toekomst ook in Puyenbroeck te vestigen. Binnen dit voorschrift wordt dit niet toegelaten. Op die manier is de invulling voor het domein minder flexibel en kan dit latere gevolgen hebben.

Artikel 8.3

Het verordenend stedenbouwkundig voorschrift "het oprichten van gebouwen en constructies voor verblijfsrecreatie of sportinfrastructuur is niet toegelaten. Andere gebouwen en constructies in functie van dagrecreatie kunnen toegelaten worden voor zover deze geen betekenisvolle aantasting van de soorten en habitats van de aangrenzende speciale beschermingszones veroorzaken." Er wordt akkoord gegaan met het niet toelaten van gebouwen en constructies voor verblijfsrecreatie. Er wordt verduidelijking gevraagd voor sportinfrastructuur en dagrecreatie gezien dit voor interpretatie vatbaar is en een al te grote beperking zou kunnen inhouden. Het bouwen van stallen, treinparcour, allerhande verhardingen zou moeten mogelijk blijven.

Technische opmerkingen

Het plangebied ligt binnen het ambtsgebied van de polder Moervaart en Zuidlede. Het is aangewezen hun advies in te winnen.

Om de aanwezigheid van waterlopen in een plangebied voldoende onder de aandacht te brengen, is het noodzakelijk dat de toelichtingsnota een overzicht omvat van alle waterlopen gelegen in het plangebied en een figuur/plan waarop de waterlopen gesitueerd zijn.

./...

Op pagina 44 wordt een samenvattende tabel gegeven van de waterlopen in het plangebied. Ook op de verschillende kaarten worden de waterlopen aangeduid.

Echter is bij de opsomming en bij de kaarten geen rekening gehouden met de herinschaling van de waterlopen waarbij enerzijds onbevaarbare waterlopen gerangschikt werden in een andere categorie (besluit vlaamse regering van 9 mei 2014 en in werking sinds 1 juli 2014) en anderzijds een aantal (stukken van) onbevaarbare waterlopen bijgeklasseerd of afgeschaft werden op grondgebied van de Wachtebeke besluit van de deputatie van 15/12/2016. Op het grondgebied van stad Gent werd reeds een openbaar onderzoek afgerond waarin werd voorgesteld om binnen het plangebied twee waterlopen bij te klasseren in 3de categorie. De nota is echter nog niet voorgelegd aan deputatie. In de andere gemeenten binnen het plangebied (Moerbeke, Lochristi, Lokeren, Sint-Niklaas) werd nog geen openbaar onderzoek georganiseerd. Hier dient dus geen rekening mee te worden gehouden.

Deze actuele toestand van de klassering van de waterlopen is opgenomen in de (meest recente versie van de) Vlaamse Hydrografische Atlas en kan geraadpleegd worden op [www.waterinfo.be](http://inspirepub.waterinfo.be/arcgis/services/VHA_waterlopen/MapServer/WMSServer) of is beschikbaar als wms-laag onder http://inspirepub.waterinfo.be/arcgis/services/VHA_waterlopen/MapServer/WMSServer

Gezien de naam van de waterlopen niet steeds éénduidig de juiste waterloop aanduidt, vragen we om in de nota en de kaarten steeds de provinciale nummer op te nemen gezien deze éénduidig, volgens de atlas der waterlopen, de waterloop aanduidt.

Voor de lijst op p.44 zou dit volgende toevoegingen/aanpassingen betekenen voor de waterlopen van 2de en 3de categorie:

Nummer	Naam	Rangschikking
O1195	Zwartebeek	Geklasseerd, tweede categorie
O1195ZL	Trekgracht	Geklasseerd, tweede categorie
O1196	Bosbeek	Geklasseerd, tweede categorie
O1197		Geklasseerd, tweede categorie
O1198	Peerdemeersgracht	Geklasseerd, derde categorie
O1199		Geklasseerd, derde categorie
O1200	Westledebeek	Geklasseerd, tweede categorie
O1200bis		Geklasseerd, tweede categorie
O1200ter		Geklasseerd, tweede categorie
O1210	Dijkgracht	Geklasseerd, tweede categorie
O1211	Hasselsgracht	Geklasseerd, derde categorie
O1215	Hasselsgracht	Geklasseerd, tweede categorie
O1220	Lange Kromme Windgracht	Geklasseerd, tweede en derde categorie
O1220bis		Geklasseerd, tweede categorie
O1221		Geklasseerd, tweede categorie
O1221a		Geklasseerd, derde categorie

./...

O1222		Geklasseerd, derde categorie
O1223		Geklasseerd, tweede categorie
O1224		Geklasseerd, tweede categorie
O1225		Geklasseerd, derde categorie
O1229b		Geklasseerd, derde categorie
O1229c		Geklasseerd, derde categorie
O1255	Fondatiegracht	Geklasseerd, tweede categorie
O1257	Bosgracht	Geklasseerd, derde categorie
O1300	Oude Lede	Geklasseerd, tweede en derde categorie
O1301	Zwartebeek	Geklasseerd, tweede en derde categorie
O1301a		Geklasseerd, tweede en derde categorie
O1301b		Geklasseerd, derde categorie
O1301c		Geklasseerd, derde categorie
O1301e		Geklasseerd, tweede categorie
O1302	Zwarte Beek	Geklasseerd, derde categorie
O1303	Axels Vaardeken	Geklasseerd, derde categorie
O1304		Geklasseerd, derde categorie
O1305	Hoofdgeleed	Geklasseerd, derde categorie
O1307	De Bommels	Geklasseerd, tweede categorie
O1307a		Geklasseerd, derde categorie
O1308		Geklasseerd, derde categorie
O1309		Geklasseerd, derde categorie
O1310	Pachtgoedbeek	Geklasseerd, tweede categorie
O1315	De Bommels	Geklasseerd, tweede categorie

Daarnaast is het ook relevant de toepasselijke wetgeving te vermelden in de toelichtingsnota omdat bij de inrichting van het plangebied rekening moet worden gehouden met deze wetgeving om schadelijke effecten op het watersysteem te vermijden.

Aangezien het plangebied waterlopen omvat die gelegen zijn binnen het ambtsgebied van de polder Moervaart en Zuidlede is o.a. volgende wetgeving m.b.t. de waterlopen van toepassing :

- Koninklijk Besluit m.b.t. het politiereglement op polders en wateringen van 30-1-1958 art. 6 dat stelt dat aangelanden van de waterlopen verplicht zijn :
  - doorgang te verlenen aan de waterloopbeheerder
  - op hun eigendommen de maai- en ruimingsspecie te aanvaarden afkomstig uit de waterloop, voor zover deze producten niet schadelijk zijn voor het milieu
  - materialen nodig voor het uitvoeren van werken aan de waterloop te laten plaatsen
- Koninklijk Besluit m.b.t. het politiereglement op polders en wateringen van 30-1-1958 art. 2 dat stelt dat het verboden is beplantingen, bouwwerken of herstellingen aan waterlopen binnen een strook van 3 m vanaf hun uiterste boord zonder

./...

voorafgaande toelating van het bestuur van de polder of watering

- Koninklijk Besluit m.b.t. het politiereglement op polders en wateringen van 30-1-1958 art. 1 § 1, § 2 die stellen dat buitengewone werken van verbetering of wijziging aan geklasseerde waterlopen maar mogen uitgevoerd worden na machtiging van de Deputatie en na advies van de polder of watering conform de wet van de politie op de niet bevaarbare en niet bevlotbare waterlopen van 07-05-1877 art. 23

Stedenbouwkundige voorschriften Art. 1.4, 2.2, 3.2, 4.3, 5.3, 7.3, 8.2

Deze stedenbouwkundige voorschriften behandelen de bepalingen m.b.t. het waterbeheer.

Bij de toelichting wordt steeds gesteld dat onder de rivier- en beekvalleien 'minstens de overstromingsgevoelige gebieden aangeduid op de kaarten van de watertoets begrepen worden'. Het is niet duidelijk waarom op deze manier de rivier- en beekvalleien gedefinieerd worden. Het is namelijk zo dat

- niet alle (delen van) rivier- en beekvalleien aangeduid worden als mogelijk of effectief overstromingsgevoelig gebied op de watertoetskaarten;
- zones interessant voor waterbeheer(sing) binnen de rivier- of beekvalleien niet beperkt zijn tot de zones aangeduid als mogelijk of effectief overstromingsgevoelig gebied;
- mogelijk of effectief overstromingsgevoelige zones niet steeds gelegen zijn in rivier- of beekvalleien, maar soms ook gelegen zijn op andere locaties (denk maar aan zones van effectief overstromingsgevoelig gebied veroorzaakt door een rioleringsprobleem).

Gezien niet duidelijk is waarom verwezen wordt naar de overstromingsgevoelige gebieden en gezien de hierboven vermelde opmerkingen, wordt gevraagd deze verwijzing te schrappen bij de beschrijving/definiëring van de rivier- en beekvalleien.

Stedenbouwkundige voorschriften Art. 12

Deze stedenbouwkundige voorschriften handelen over "te behouden cultuurhistorisch waardevolle dreven".

Bij de handelingen die in principe niet toegelaten zijn wordt vermeld:

- Het definitief verwijderen bomen

Onze dienst erkent dat bomenrijen kenmerkend kunnen zijn voor het landschap en meer bepaald een begeleiding kunnen vormen bij cultuurhistorisch waardevolle dreven.

./...

Sommige dreven palen echter aan een geklasseerde waterloop. Dergelijke bomenrijen mogen geen obstakel vormen bij de onderhoudswerkzaamheden aan de waterlopen.

Opdat bomenrijen compatibel zouden zijn met het (jaarlijkse) machinaal onderhoud van de waterloop, moeten bomen of struikgewas langs de waterloop op 0,75 m à 1 m van de taludinsteeek worden geplaatst. Hoogstambomen langs de waterloop moeten op een tussenafstand van minstens 10 m worden geplant.

Daarom wordt gevraagd bovenstaande bepalingen op te nemen in de kolom van de toelichtingen.

Stedenbouwkundige voorschriften Art. 20

Bij de voorschriften staat 'Alle op het plan aangeduide pompgemalen zijn bestaande en te behouden infrastructures in functie van het regelen van het grondwaterniveau.' We suggereren om het woord 'grondwaterniveau' te vervangen door 'waterhuishouding': de pompgemalen staan niet alleen in voor het regelen van het grondwaterniveau, maar voor de waterhuishouding van het hele gebied.

Dit advies doet geen uitspraken over de overeenstemming van het gewestelijk RUP met het Ruimtelijk Structuurplan Vlaanderen (RSV), (ontwerp) gewestelijke RUP's, direct werkende normen op gewestelijk niveau, gemeentelijke ruimtelijke structuurplannen en direct werkende normen op gemeentelijk niveau. Het is de verantwoordelijkheid van het gewest om de verenigbaarheid van het gewestelijk RUP met het RSV en de direct werkende normen op gewestelijk niveau te bewaken. Ook de naleving van de juridische vormvereisten behoort tot de gewestelijke verantwoordelijkheid.

3. Besluit

Artikel 1. Het ontwerp gewestelijk RUP 'AGNAS landbouw-, natuur- en bosgebieden Moervaartvallei fase 1' te Gent, Moerbeke, Lochristi, Lokeren en Wachtebeke wordt gedeeltelijk gunstig geadviseerd. Volgende elementen kunnen niet gunstig worden geadviseerd:

- *Het voorschrift onder artikel 8.1 "verblijfsrecreatie wordt beperkt tot terreingebonden logies en accommodatie voor groepsverblijven" moet aangepast worden zodanig verblijfsrecreatie voor particulieren ook kan worden toegelaten.*
- *Het voorschrift onder artikel 8.3 "het oprichten van gebouwen en constructies voor verblijfsrecreatie of sportinfrastructuur is niet toegelaten. Andere gebouwen en constructies in functie van dagrecreatie kunnen toegelaten worden voor zover deze geen betekenisvolle aantasting van de soorten en habitats van de aangrenzende speciale beschermingszones veroorzaken."*

./...

moet worden verduidelijkt. Het dient wel begrepen te zijn dat het stallen van dieren, kleine opslagplaatsen voor hooi en stro en kleine accommodatie voor zachte recreatie mogelijk zijn.

Art. 2. Een afschrift van dit besluit zal voor verder gevolg gezonden worden naar het Departement Omgeving van de Vlaamse overheid.

Gent, 4 oktober 2017

namens de Provincieraad:

De provinciegriffier,

De voorzitter